

ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

● Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх (крім 081 Право)</i>
Спеціальність	<i>Для всіх (крім 081 Право)</i>
Освітня програма	<i>Усі освітньо-професійні програми (крім 081 Право)</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна (цикл загальної підготовки)</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній або весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>60 / 2 кредити ЄКТС Заочна форма навчання: лекції – 6 год., практичні (семінарські) заняття – 2 год., самостійна робота – 52 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / ДКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про викладачів курсу	<i>Викладачі кафедри ІГАП</i>

● Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Права і свободи людини» є нормативною та розробленою для здобуття знань про одну з найважливіших цінностей цивілізації – права людини, а також з метою формування високої культури правового мислення, здатності об'єктивно сприймати правові явища та політичні процеси у контексті сталого розвитку, що відбуваються в нашому суспільстві і застосовувати отримані знання в повсякденному житті та практичній діяльності.

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів із сучасним інститутом прав людини, міжнародною та українською нормативною базою в цій галузі, принципами громадянського суспільства та сталим розвитком, як найперспективнішою ідеологією XXI століття.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати **знання:**

- сутність та співвідношення понять «права», «свободи» та «обов'язки» у контексті правового статусу людини та громадянина;
- обмеження прав і свобод людини, різниця між правомірним та неправомірним обмеженням;
- базові поняття з галузей публічного та приватного права;
- інституції, функції та інструменти громадянського суспільства;
- парадигма сталого розвитку, його базові концепції та цілі;
- роль інституту прав людини в контексті досягнення цілей сталого розвитку.

уміння:

- об'єктивно аналізувати інформацію про інститут прав людини, займати самостійну позицію у дискурсах теоретичного та практичного характеру, що стосуються сфери прав людини;
- запобігати незаконному обмеженню власних прав та свобод у повсякденному житті;
- реалізовувати стратегії роботи з інститутами громадянського суспільства для навчання, наукових досліджень та у професійній діяльності;

- сформулювати розуміння основних проблем та перешкод, які супроводжують процес сталого розвитку в Україні та світі, вказати на шляхи розв'язання таких проблем.

Студенти мають продемонструвати такі компетентності:

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

здатність критично оцінювати результати своєї діяльності в професійній сфері, навчання і приймати обґрунтовані рішення з урахуванням наукових, соціальних, етичних, правових, економічних аспектів.

здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах

а також результати навчання:

знати цілі сталого розвитку та шляхи для їх досягнення у своїй професійній, в тому числі в Україні.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Права і свободи людини» знаходиться в певному зв'язку з іншими дисциплінами циклу соціально-гуманітарної підготовки студентів. Для вивчення даного курсу, студенту достатньо володіти знаннями, засвоєними після вивчення шкільного курсу з основ правознавства.

Необхідно також мати загальне розуміння регулювання правовідносин в суспільстві та реалізації своїх прав та свобод у повсякденному житті.

3. Зміст навчальної дисципліни «Права і свободи людини»:

Тема 1. Передумови виникнення, ознаки та функції держави. Громадянське суспільство та права держава

Передумови виникнення держави – економічні, соціальні та політичні. Основні теорії походження держави, її історичні типи. Сутність, функції і форми – правління, державного устрою, політичного режиму - держави.

Поняття громадянського суспільства, його особливості та інститути. Особливості формування громадянського суспільства в Україні. Правова держава. Соціальна держава.

Тема 2. Право як інструмент для регулювання суспільних відносин

Передумови виникнення права. Поняття та ознаки права (регулятивний характер, нормативність, загальнообов'язковість, формальна визначеність, системність). Функції права.

Співвідношення понять «право» та «закон». Поняття «нормативно-правовий акт». Види нормативно-правових актів. Правова норма.

Форми реалізації права та основні способи його захисту.

Тема 3. Правовий статус особи, співвідношення понять «права», «свободи» та «обов'язки».

Правовий статус особи як система гарантованих державою прав, свобод, обов'язків та відповідальності. Терміни «людина» та «громадянин» у контексті визначення правового статусу суб'єкта. Основні ідеї, «підвалини» правового статусу особи.

Поняття «правосуб'єктність», «правоздатність» та «дієздатність». Правовідносини як різновид суспільних відносин.

Сутність прав, свобод та обов'язків як невід'ємних складових правового статусу, співвідношення між поняттями.

Тема 4. Основи публічного (конституційного, кримінального, адміністративного) права

Характеристика конституційного, адміністративного та кримінального права як галузей права України.

Конституція України як основний закон держави. Види прав людини і громадянина. Невідчужуваність та непорушність прав. Громадянство. Форми народовладдя в Україні.

Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП). Адміністративне правопорушення, його складові. Адміністративні стягнення: поняття, види. Адміністративна відповідальність.

Кримінальний кодекс України (ККУ). Кримінальне правопорушення. Склад правопорушення. Вина, форми вини.

Тема 5. Основи приватного (цивільного та господарського) права.

Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування і соціальне буття фізичної особи. Майнові відносини. Об'єкти цивільного обігу.

Поняття та види договірних зобов'язань. Цивільно-правова відповідальність.

Право на підприємницьку діяльність. Поняття та сутність господарських правовідносин.

Підприємницька діяльність, суб'єкти підприємницької діяльності.

Тема 6. Основи трудового права

Право на працю. Загальний порядок укладання трудового договору. Трудовий договір, трудова угода, трудовий контракт: порівняльна характеристика. Підстави припинення трудового договору. Робочий час і час відпочинку за чинним законодавством про працю України. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність. Новітні форми здійснення праці.

Тема 7. Забезпечення та реалізація прав людини

Права людини. Правосуддя. Судова система України: суди загальної юрисдикції та Конституційний Суд України. Міжнародний Суд ООН. Міжнародний кримінальний суд. Європейський суд з прав людини. Механізми реалізації прав людини – національні та міжнародні. Проблеми забезпечення та реалізації прав людини.

Тема 8. Сталий розвиток суспільства як глобальний виклик XXI століття

Актуальність проблеми сталого розвитку. Причини виникнення ідей сталого розвитку («криза цивілізацій», «холодна війна»). Термін «глобалізація» та «глобальні проблеми». Поняття та сутність сталого розвитку. Взаємозв'язок окремої людини та людства в цілому з природою.

Основні засади сталого розвитку у юридичному полі. Юридичне забезпечення цілей розвитку тисячоліття (подолання бідності, забезпечення якісної освіти впродовж життя, забезпечення гендерної рівності, зменшення дитячої смертності, поліпшення здоров'я матерів, обмеження поширення ВІЛ/СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденцій до скорочення їхніх масштабів, сталий розвиток довкілля) та Україна.

Тема 9. Інститут прав людини в контексті переходу на засади сталого розвитку

Правосвідомість у соціально-політичному розвитку людини: поняття, структура, види. Правова культура населення: поняття, види, способи підвищення рівня. Сучасні проблеми та характерні особливості розвитку прав людини у контексті глобалізації. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Правозахисні рухи.

Окрему увагу варто звернути на те, що планується проведення трьох лекційних занять (6 год – за Темами №№1,2,3,4 (1), за Темами №№5,6 (2), а також за Темами №№ 7,8,9 (3)), одного практичного (семінарського) заняття (2 год), а також 52 год відводиться на самостійну роботу студента (СРС), яка включає, зокрема, написання домашньої контрольної роботи (ДКР).

Під час проведення лекцій студенти заочної форми навчання мають можливість ознайомитися з базовим матеріалом і засвоїти ключові моменти. Під час практичних (семінарських) занять наявна можливість для надання роз'яснень викладачем та обговорення уточнюючих запитань задля поглиблення отриманих знання, що сприяє кращому розумінню матеріалу навчальної дисципліни та більш ефективному засвоєнню його засвоєнню.

Водночас, беручи до уваги обмежену кількість занять, передбачається, що основний обсяг матеріалу буде опрацьований студентами в рамках СРС.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

Базова література

1. Права і свободи людини [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра усіх освітньо-професійних програм (крім «081 - Право») / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Боднарчук І. О., Кудерська І. О., Новошицька В. І., Куляша М. В. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 154 с.

2. Баглей О.В. Стратегія сталого розвитку : навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. - Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020;

3. Ломжець Ю.В. Права людини та їх захист у сучасних реаліях : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Ю.В. Ломжець, Ю.А. Бойко, К.О. Дубова, М.О. Філіппських [та 5 інших] ; за редакцією Ю.В. Ломжець ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. Миколаїв : Видавництво Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, 2020. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://jurkniga.ua/contents/prava-lyudini-ta-ikh-zakhist-u-suchasnikh-realiyakh-navchalniy-posibnik.pdf>;

4. Медвідь Андрій. Гарантування прав людини на життя, свободу та справедливий суд Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України: порівняльно-правові аспекти : монографія. Львів : Растр-7, 2020;

5. Пушкар П. В. та Бабанли Р.. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Київ: Норма права, 2022.

Допоміжна література

6. "Вплив пандемії коронавірусу COVID-19 на права, свободи і безпеку людини в інформаційній сфері", et al. Вплив пандемії коронавірусу COVID-19 на права, свободи і безпеку людини в інформаційній сфері: матеріали науково-практичної студентської конференції, 12 травня 2020 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020.

7. Бервено С.М. Цивільне право України. Загальна частина: підручник. - К.: ЮрінкомІнтер, 2018;

8. Іншин М.І. Трудове право України: підручник. К.: Юрінком Інтер: Буква Закону, 2019;

9. Коломієць Л.В. Стратегія сталого розвитку: Навч. посібник / Л.В. Коломієць. – Кропивницький: 2019. – 126 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/9215/1/%D0%A1%D0%A1%D0%A0%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>;

10. Копиленко О.Л. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навчальний посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2016;

11. Медвідь Андрій. Права людини на життя, свободу та справедливий суд за Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України: проблеми регламентації та тлумачення. Дисертація доктора юридичних наук. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/29067>;

12. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях: навчальний посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2019;

13. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/Онишко%20О.Б.%20--%20Міжнародний%20захист.pdf>;

14. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.nsj.gov.ua/files/1562065972Конституційне%20право%20України.%20Повний%20курс.pdf>;

15. Стратегія сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непейна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 160 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/509/1/Стратегія%20сталого%20розвитку_%20В.%20В.%20Добровольський.pdf;

16. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategii_a_staloho.pdf;

17. Стратегія сталого розвитку: Підручник. В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://dglip.nubip.edu.ua:8080/bitstream/123456789/5822/1/Bogolubov_Strategij%20stalogo%20rozvutku.pdf;

18. Теорія держави і права : підручник. О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 416 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ec53e9fd-7fdf-49ed-abf8-a95c8ba5d5aa/content>

Основні нормативно-правові акти:

19. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>;

20. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>;

21. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>;

22. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>;

23. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>;

24. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>;

25. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042;

26. Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004;

27. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21.12.1965 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text;

28. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання від 10.12.1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text;

29. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043;

30. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015;

31. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text;

32. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. URL: <https://zakon>.

33. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

*Зазначену літературу можна знайти в Науково-технічній бібліотеці ім. Г.І. Денисенка та мережі Інтернет.

Для пошуку НПА та судової практики необхідно використовувати офіційні інтернет-портали:

1. rada.gov.ua - Офіційний портал Верховної Ради України

2. court.gov.ua – Судова влада України

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

На лекціях надається матеріал у формі вільного викладу викладача з наданням студенту можливості конспектування та занотовування почутого, а також надання матеріалів студенту для самостійного опрацювання.

Якщо студент буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного (семінарського) заняття. Якщо після цього студент презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших студентів, ставити питання викладачу та студентам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Практичне (семінарське) заняття проводиться у форматі опитування для ефективного повторення попереднього матеріалу, а також колективної дискусії щодо проблемних питань, які розглядалися на лекціях.

Мета заняття – надати допомогу при поглибленому вивченні теоретичних положень курсу, виробити у студентів вміння правильно орієнтуватися та застосовувати законодавство при реалізації прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.

Для підготовки до практичних (семінарських) занять необхідно використовувати лекційні нотатки, рекомендовану літературу та чинне законодавство України з відповідної теми.

Студенти повинні ознайомитися з передумовами виникнення, ознаками та функціями держави, а також відмінностями між різними формами правління та державного устрою. Очікується, що студенти зможуть пояснити роль громадянського суспільства та особливості його формування в Україні. Потрібно розуміти право як інструмент для регулювання суспільних відносин, а також знати структуру та джерела правових норм. Студенти повинні знати про правовий статус особи, правосуб'єктність фізичних осіб та відмінності між правами, свободами та обов'язками.

Важливо розібратися в основах публічного права, включаючи конституційне, кримінальне та адміністративне право, та розуміти різницю між різними правопорушеннями та видами відповідальності. Студенти мають засвоїти основи приватного права, знати про цивільно-правові відносини та відмінності між різними видами договорів і зобов'язань. Очікується знання основ трудового права, включаючи укладення та припинення трудових договорів, а також види відповідальності у трудових відносинах.

Студенти повинні розуміти поняття правосуддя та судочинства, знати структуру судової системи України та основні міжнародні судові інститути. Важливо знати про механізми реалізації прав людини на національному та міжнародному рівнях, а також проблеми, що виникають у процесі забезпечення цих прав. Студенти мають обговорювати концепцію сталого розвитку суспільства, його глобальні виклики та роль правосвідомості та правової культури у соціально-політичному розвитку.

6. Самостійна робота студента

● Підготовка до практичного (семінарського) заняття

Для підготовки до семінарського заняття студенту необхідно опрацювати заплановану базову та допоміжну літературу, рекомендовані джерела та підготувати матеріал для його обговорення на занятті.

● Домашня контрольна робота (ДКР)

ДКР виконується студентом заочної форми навчання як індивідуальне семестрове завдання у вигляді аналізу кейсів конкретних навчальних ситуацій.

Case study – метод навчання, призначений для вдосконалення навичок і отримання досвіду в наступних областях:

- виявлення, відбір і вирішення проблем;
- робота з інформацією - осмислення значення деталей, описаних в ситуації;
- аналіз і синтез інформації і аргументів;
- робота з припущеннями і висновками.

Кейс повинен бути написаний простою і дохідливою мовою, повністю відображати сутність проблематики, містити власне бачення студента вирішення поставленої задачі. Орієнтовний обсяг «кейсу» становить 1-3 сторінки.

Рішення кейсів рекомендується проводити в 5 етапів:

1. Знайомство з ситуацією, її особливостями.
2. Виділення основної проблеми (основних проблем), виділення факторів і персоналій, які можуть реально впливати.
3. Пропозиція концепцій або тим для «мозкового штурму».
4. Аналіз наслідків прийняття того чи іншого рішення.
5. Рішення кейсу - пропозиція одного або декількох варіантів (послідовності дій), вказівка на можливе виникнення проблем, механізми їх запобігання та вирішення.

Кейс вирішується студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача.

- **Залікова робота**

Залікова робота проводиться у форматі тестування та включає п'ятдесят запитань з однією правильною відповіддю, спрямованих на перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу за обмежений проміжок часу на платформі Google Classroom чи Moodle.

• Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти будуть присутніми на лекціях і практичному (семінарському) занятті. Студентам рекомендується дотримуватись правил відвідування занять, поведінки на них та підготовки до них.

Правила відвідування занять:

- **лекції:** оскільки стрімкий приріст нового наукового знання, формування новітніх наукових концепцій та неупинний розвиток техніки значно випереджає процес створення сучасних навчальних видань, відтак для студентів важливо відвідувати лекції, на яких висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал, демонструватимуться презентації в обсязі достатньому для опанування навчальної дисципліни. Студенту буде складно належним чином підготуватися до практичного (семінарського) заняття та виконати ДКР, якщо він не буде відвідувати лекції;

- **практичне (семінарське) заняття** студентам рекомендується обов'язково відвідати, бо остаточний рейтинговий бал залежить у тому числі і від результатів роботи на цьому занятті. Активна участь студента на практичному (семінарському) занятті є бажаною.

Правила поведінки на заняттях:

- на заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням;

- на практичному (семінарському) занятті студент може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття, однак важливо самостійно, без допоміжного матеріалу, відповідати на конкретні питання викладача;

- якщо заняття відбувається в дистанційному режимі (з використанням платформ Zoom, Google Meet тощо), під час відповіді студенти **обов'язково** повинні вмикати відеозв'язок;

- організаторами практичних занять в дистанційному режимі можуть бути і студенти, і викладач: на кожне заняття на пошту викладача, академічної групи або інший погоджений викладачем засіб зв'язку надсилається щоразу новий лінк, або заняття проводяться за постійним посиланням (лінком).

У період між лекціями та практичним (семінарським) заняттям студенти опрацьовують рекомендований матеріал для самостійної роботи та навчально-методичну літературу, а також виконують ДКР.

На практичному (семінарському) занятті студенти беруть участь у дискусіях за темами, що розглядаються, роблять власний аналіз навчального матеріалу, а також мають змогу винести на обговорення проблемні питання, які виникали під час самостійного опрацювання матеріалу.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Рейтинг студента формується в т.ч.і за результатами його роботи на практичному (семінарському) занятті, відтак теми пропущеного практичного (семінарського) заняття мають бути обов'язково вивчені, а практичні завдання виконані студентом.

Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається у визначений викладачем день і час на кафедрі (329-19) або дистанційно в режимі відео-конференцій (Zoom, Google Meet) або студент надсилає викладачу на пошту виконані завдання на перевірку. Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються.

Заохочувальні бали

Участь у конференції з публікацією тез (5 балів) або публікація наукової статті у фаховому виданні (10 балів) на правничу тематику.
Проходження онлайн-курсу при наданні сертифікату протягом періоду вивчення дисципліни (5-10 балів)
Участь у конкурсах на правничу тематику протягом періоду вивчення дисципліни (5 балів)

Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних балів не може перевищувати 10% стартової складової рейтингової шкали оцінювання.

Виконання творчих робіт є добровільним, а також може бути зараховано викладачем у якості відпрацювання пропущеного практичного (семінарського) заняття.

Умови зарахування:

- тематика курсу/тренінгу/вебінару дотична до тем, які розглядаються під час вивчення дисципліни;
- здобувач освіти надає сертифікат, або інший документ, який підтверджує проходження курсу/вебінару/тренінгу (за можливості із активним посиланням для перевірки автентичності);
- у підтверджувальному документі зазначено одночасно прізвище та ім'я здобувача вищої освіти;

Викладач залишає за собою право провести усну співбесіду або отримати від здобувача вищої освіти короткий звіт про результати проходження курсу для того, щоб пересвідчитися, що студент особисто та добросовісно проходив курс.

Академічна доброчесність та норми етичної поведінки

Політика та принципи академічної доброчесності та норми етичної поведінки студентів визначені у розділах 3 та 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» відповідно. Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання(РСО)

Календарний контроль: не передбачено.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: відсутність заборгованостей у студентів з дисципліни, а також виконання домашньої контрольної роботи (ДКР).

Студенти, які набрали **0-29 балів**, до заліку не допускаються.

Система оцінювання

№	Контрольний захід оцінювання	%	Кількість	Всього
1.	Виступи на практичному (семінарському) заняттях	21	1	15
2.	Домашня контрольна робота	11	1	35
3.	Залікова робота	11	1	50
	Всього			100

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- роботу на практичному (семінарському) занятті та включає в себе виступ за певною релевантною темою та участь у дискусіях;
- виконання домашньої контрольної роботи;
- виконання залікової роботи.

Для того, щоб отримати найвищий рейтинг, студенту потрібно брати активну участь у практичному (семінарському) занятті, бути належно підготовленим й давати аргументовані усні відповіді, активно доповнювати відповіді інших студентів, чітко й логічно висловлювати власну позицію з дискусійних питань, виконати ДКР та залікову роботу.

До зниження рейтингу студента призводить: невиконання ДКР; неналежна підготовка до практикуму (семінару); неточності, неповнота, помилки у відповідях чи їх обґрунтування нормативно-правовими актами, що втратили чинність.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Виступи на практичному (семінарському) занятті:

активна участь у проведенні заняття, надання повної і аргументованої, логічно викладеної і цікавої доповіді, відповіді; висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильно вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших студентів **13-15 балів**;

активна участь у проведенні заняття, надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі або вдале доповнення відповіді співрозмовника —**10-13 балів**;

надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування — **7-10 балів**.

Перевірка домашньої контрольної роботи (ДКР) та правильності її виконання

ДКР включає у себе **п'ять навчальних тематичних ситуацій (кейсів)**, які студентам належить розв'язати у письмовій формі, аргументувавши відповідь посиланнями на відповідні нормативно-правові акти, кожен з яких оцінюється – максимум – у **7 балів**.

0-2 бали – відповідь не містить посилання на відповідний нормативно-правовий акт і має грубі помилки (відсутня логіка відповіді на завдання) або відповідь на завдання відсутня;

2-4 бали – вирішення задачі з грубими помилками або вирішення задачі без обґрунтування;

4-6 бали – відповідь на задачу має незначні неточності, але на логіку відповіді це суттєво не впливає;

6-7 балів – студент повністю правильно виконав завдання, задача має обґрунтовану відповідь з посиланням на чинне законодавство України).

Приклади кейсів містяться у Додатку №1 до даного силабусу.

Залікова робота складається з п'ятдесяти тестових запитань, кожне з яких містить одну правильну відповідь та оцінюється в один бал. Відтак, правильно виконавши усі тестові завдання студент матиме змогу отримати 50 балів. При проходженні тестування викладач встановлює часові рамки виконання роботи, наприклад, 60 хвилин.

Приклади тестових завдань містяться у Додатку №2 до даного силабусу.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Робочу програму навчальної дисципліни (Силабус):

Складено ст. викладачем кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Козакевич О.М.

викладачем кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права Куляша М.В.

Ухвалено кафедрою інформаційного, господарського та адміністративного права (протокол № 12 від 27 травня 2024р.)

Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № 8 від 20 червня 2024 р.)

Орієнтовні приклади кейсових завдань для ДКР студентів

Кейс №1

Група студентів з 5 осіб вирішила створити власну ІТ компанію. Для отримання швидкого стартового капіталу ними було створено та розповсюджено ПО для автоматизації роботи підприємств, яке: збирало конфіденційну інформацію, за нерозголошення якої в подальшому вимагали кошти шляхом надсилання листів з погрозами; надавало доступ до приватних комп'ютерних систем співробітників та/або блокувало їх роботу до введення коду, тобто містило віруси, програми-вимагачі та шпигунські програми. Код, так званий «вікуп» можна було отримати після оплати коштів на надісланий зловмисниками рахунок. Загалом постраждалим було завдано збитків на 150 млн. доларів США.

Визначте склад злочину (злочинів):

Суб'єкт злочину	Суб'єктивна сторона	Об'єкт злочину	Об'єктивна сторона

Кейс №2

Блогер на своєму YouTube каналі розмістив відеоролик відзнятий ним в магазині. На такому відеоролику була відзнята продавчиня над якою блогер насміхався, зокрема над її розумовими здібностями та вагітністю. Також було «перекручено» назву магазину на нецензурну та таку що погіршувала репутацію магазину. На ролик видно блогера та те як він висловлює нецензурною лайкою своє відношення до магазину та вагітної продавчині. Після перегляду вказаного відео ролик стан здоров'я продавчині різко погіршився, вона звернулася до медичного закладу з загрозою викидня. Впродовж перебування продавчині в стаціонарі в медичному закладі її звільнили за рішенням адміністрації магазину.

Прокоментуйте дану ситуацію з посиланням на законодавство. Кваліфікуйте дії осіб. Визначте правопорушення. Визначте можливі способи захисту, застосування відповідальності, в тому числі і цивільної.

Кейс №3

Коли ви зустрілись з подругою, вона поділилась з вами своїми переживаннями та звернулась за допомогою. Впродовж 3 років вона працює за строковим контрактом, який закінчується через місяць. Вона дізналась, що вагітна. Отже, після закінчення строку контракту вона фактично залишається безробітною, адже на роботу вагітною на її думку її ніхто не візьме. Відповідно заробітної плати не буде і виплату по «декретній» відпустці вона не отримає. За що жити і як далі бути не знає.

Які питання вам необхідно з'ясувати додатково для того, щоб дати їй відповідь? Сформулюйте пораду (правову консультацію) вашій подрузі на підставі тих відомостей, які у вас є, з посиланням на законодавство, визначивши правові норми якими можливе врегулювання ситуації.

Кейс №4

Українське підприємство "Платон Плюс", яке здійснює виробництво БПЛА, отримало замовлення від Міноборони на виробництво та постачання трьох тисяч БПЛА. Однак, Міноборони після отримання першої партії кількістю 1000 шт. не здійснило їх оплату в строк, хоча це було передбачено умовами відповідного договору.

Як наслідок, "Платон Плюс" застосували оперативну-господарську санкцію, що полягала у відстроченні відвантаження наступних партій дронів, вимагаючи, натомість, оплатити їх першу частину. Відтак, 4-та ОШБр вже два тижні вимушена зменшувати використання БПЛА, знижуючи ефективність виконання бойових завдань.

Поміркуйте над доцільністю застосування оперативно-господарських санкцій для договорів з постачання товарів військового (зброя, дрони, військова форма) та подвійного призначення (харчування, засоби особистої гігієни, транспортні засоби) на час дії правового режиму воєнного стану в Україні, аргументувавши відповідь посиланням на норми чинного законодавства.

Кейс №5

Проаналізувавши проблеми та перспективи реалій українського суспільства на даному етапі його розвитку та формування, розробіть програму, яка передбачає ряд заходів щодо підвищення правової культури населення серед населення у вашому регіоні, наприклад, серед дітей (варіант №1) серед підлітків (варіант №2), серед молоді та студентства (варіант №3), серед дорослого населення (варіант №4), серед людей літнього віку (варіант №5).

При розробці важливо також враховувати поточний стан правової культури, особливості цільової аудиторії, ефективність кампанії та методи вимірювання її результатів, промоцію у соціальних мережах.

Орієнтовні приклади тестових запитань
для залікової роботи студентів

1. До території держави належить:

- а) надра;
- б) повітряний простір;
- в) водний простір;
- г) усі відповіді правильні.

2. Різновид соціальних норм, що є правилами поведінки, які регулюють відносини між людьми на основі їх релігійних уявлень – це:

- а) норми первісної моралі;
- б) ритуали і обряди;
- в) звичай;
- г) релігійні норми.

3. Внутрішня структура держави, спосіб її територіального поділу та порядок взаємодії держави з її частинами – це:

- а) форма правління;
- б) форма держави;
- в) форма державного устрою;
- г) державно-правовий режим.

4. Кримінальне право

а) галузь права, що зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи відповідальності, а також суспільно небезпечні діяння які визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

б) галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм щодо основ правосуддя; основ територіального устрою України та порядку організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування

в) галузь права, що представляє собою сукупність юридичних норм, затверджених вищим органом державної влади, що встановлюють принципи кримінальної відповідальності, а також визначають, які суспільно небезпечні діяння визнаються злочинами і яким покаранням підлягають особи, винні в їхньому здійсненні

г) зосереджує свою увагу на основах конституційного ладу країни; регулює суспільні відносини управлінського характеру, які виникають у процесі публічного управління економікою, соціально-культурною та адміністративнополітичною сферами життя, а також у ході забезпечення реалізації та захисту прав, свобод та інтересів громадян та юридичних осіб

5. Організаційна єдність юридичної особи:

а) майно колективних утворень, належить їм на праві власності. Правовою формою майнового відокремлення державного підприємства є право повного господарського відання належним йому майном.

б) інші особи можуть діяти від імені юридичної особи тільки за її згодою, наприклад, за довіреністю. Для індивідуалізації юридичної особи вона повинна мати власне найменування, яке вказує на її організаційно-правову форму

в) юридична особа — це не окремий громадянин, а колективне утворення з внутрішньою структурою і функціональною диференціацією.

г) юридична особа — це окремий громадянин, а колективне утворення з внутрішньою структурою і функціональною диференціацією.